KAISU TUOKKO

AAMUN VARJOT

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Sivulla 197 on lainattu Joakim Bergin sanoittamaa kappaletta ”400 slag”.

Sivulla 250 on lainattu Väinö Kirstinän ja Eila Kostamon suomennosta Charles Baudelairen runosta ”Päihtykää” teoksessa *Pariisin ikävä*.

© Kaisu-Maria Toiskallio ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53592-8

OTAVA KIRJAPAINO
Keuruu 2026

TEHTY SUOMESSA
MADE IN FINLAND

FSC
www.fsc.org
MIX
Paperi | Tukee vastuullista metsänhoitoa
FSC® C195127

Kaikille pojille.

En isig vind över vattnet bär
Ett eko från de dödas värld
En hälsning från ett svartsjukt hånfullt hav
Och vintern sliter pirens skjul
River lyktor från en firad juli
Från pariserhjulets skelett av trä och sten

KENT: ”ROMEO ÅTERVÄNDER ENSAM”

PROLOGI

Hän oli tuntenut sen koko illan. Huono fiilis oli seurannut mukana tiiviisti, kuin se olisi tarttunut hänen liian kevyen takkinsa selkään eikä suostunut irtoamaan. Kyllä hän tajusi sen, että häntä käytettiin hyväksi. Hänen arvonsa oli tasan tarkkaan siinä, että hän oli jo kaksikymmentä ja pystyi hakemaan Alkosta pullot viikonloppuja varten. Useimmiten hän oli tyytynyt siihen, että toimitti pullot ja oli kyselemättä liikoja, koska oli parempi olla tarpeellinen jollain tavalla kuin ei ollenkaan, mutta tänään hän oli halunnut enemmän. Hän oli sanonut, ettei hakisi mitään, ellei pääsisi itse mukaan. Hän halusi niihin bileisiin, joista oli tähän asti vain kuullut, ja edes kerran olla siellä, missä kaikki muutkin olivat.

Se, jonka sana porukassa yleensä tuntui ratkaisevan asiat, oli ensin nauranut hänelle. Ei edes ilkeästi, mikä oli tuntunut melkein pahemmalta, vaan niin kuin ajatus olisi ollut aidosti huvittava. Kun hän ei ollutkaan nauranut

mukana eikä suostunut hakemaan pulloja, toinen oli lopulta tajunnut hänen olevan tosissaan. Oli sanonut sitten vain että selvä, tule jos kerran niin kovasti haluat, ja kertonut paikan.

Hemgrund.

Kummitussaari, joksi sitä kutsuttiin. Joku oli saanut vanhan huvilan kellarin oven auki, ja sen jälkeen siellä oli kuulemma käyty useampanakin viikonloppuna, vaikka kukaan ei oikeastaan tiennyt, kuka talon omisti. Kun hän saapui Paviksen rantaan pullot kassissa kilisten, hän tunsi jännityksen sykkivän rinnassaan. Hetken huono tunne oli melkein poissa. Vihdoin hän pääsisi osaksi jotain, mitä oli katsellut sivusta jo liian kauan.

Hän otti pullostaan pitkän huikan ennen kuin lähti kävelysiltaa pitkin kohti saarta. Mereltä kävi kylmä viima suoraan takin läpi, mutta alkoholi lämmitti jo vatsassa ja teki askeleista kevyemmät. Vanha huvila erottui pimeässä suurena tummana hahmona, ja kuun valossa sen ylimmän kerroksen tyhjät ikkunat näyttivät siltä kuin niiden takana ei olisi ollut enää mitään. Päivällä paikka olisi ehkä näyttänyt vain autiolta, mutta tähän aikaan yöstä se näytti juuri siltä kuin Kummitussaaren huvilan kuuluikin näyttää.

Kellarin ovi oli jätetty raolleen. Hän kumartui sisään ja sai heti kasvoilleen ummehtuneen ilman, jossa sekoittuivat vanhan talon hieman kostea haju, tupakansavu, hiki, hajuvesi ja viina. Jossain ylempänä soi musiikki niin kovalla, että basso tuntui kellarin seinissä. Hän sytytti sytkärin nähdäkseen eteensä. Kellari oli täynnä vanhaa tavaraa, pahvilaatikoita, lehtipinoja, tyhjiä pulloja ja huonekaluja, joista kaikki arvokas oli viety jo aikoja sitten. Liekki värisi hänen

kädessään, kun hän kulki kohti avoinna olevaa ovea ja sen takana näkyviä portaita.

Musiikki voimistui jokaisella askeleella. Ylhäällä oli lämpimämpää, ja ennen kuin hän edes näki, keitä huoneessa oli, hän kuuli naurun ja jonkun huutavan toiselle keittiön suunnalta. Hän hymyili jo valmiiksi, nosti kassia vähän ylemmäs kädessään ja astui huoneeseen.

Sitten hän huomasi katseet.

Ensimmäisenä sen äänekkään, jonka hän olisi tunnistanut porukasta pelkän äänen perusteella, vaikka ei olisi nähnyt tätä. Hymy katosi nuoren miehen kasvoilta heti kun tämä huomasi hänet. Vieressä seisoi se toinen, hiljaisempi, jonka ilmeessä oli usein jotain ivallista, aivan kuin tämä tietäisi muista jotain mitä nämä eivät itsekään tienneet. Sekin katsoi häntä nyt tavalla, joka sai vatsassa muljahtamaan.

”Mitä vittua tuo tekee täällä?” äänekäs huusi.

Muutkin kääntyivät katsomaan.

Hetken hän seisoi keskellä huonetta kassi kädessään ja tunsi poskiensa kuumenevan. Hän otti vaistomaisesti pienen askeleen taaksepäin ja horjahti enemmän humalansa kuin pelon takia, vaikka pelkoakin siinä varmasti oli. Hänen olisi pitänyt kuunnella sitä tunnetta, joka oli seurannut mukana koko illan. Että kaikesta innostuksesta huolimatta tämä ei ollut ollut hyvä idea. Että hänen olisi sittenkin pitänyt jäädä vanhusten kanssa katsomaan Hauskoja kotivideoita, kuten yleensä.

Sitten vastakkaiseen oviaukkoon ilmestyi se, joka oli antanut hänelle luvan tulla.

”Se on ihan ok”, hän sanoi. ”Mä sanoin, että se voi tulla.” Hän virnisti sanojensa lopuksi.

Äänekäs pyöräytti silmiään mutta ei sanonut enää mitään. Hiljaisempi hymyili hetken epämiellyttävästi ja käänsi sitten katseensa pois. Muut näyttivät hyväksyvän asian saman tien, yksi lause riitti ratkaisemaan sen, saiko hän olla siellä vai ei. Joku nauroi taas, ja tunnelma palasi muutamassa sekunnissa entiselleen.

Hän tunsi suurta riemua sisällään. Hän oli ok, hän sai olla siellä. Ryhti parani hieman, ja hän vilkaisi ympärilleen alkoholin rohkaisemana. Hän ojensi toisen kassin eteenpäin ja roikotti toista kädessään.

Hän hapuili kassista uuden pullon, avasi sen ja meni istumaan seinän viereen lähelle tyttöä, jolla oli paksu untuvatakki päällään sisälläkin. Tyttö vilkaisi häntä, siirtyi saman tien vähän kauemmas ja käänsi vartalonsa mielenosoituksellisesti toiseen suuntaan.

Hän joi.

Kun hän käänsi päätään, huone huojui hetken silmissä ja vatsassa muljahti taas ikävästi. Hän tiesi jo siinä vaiheessa, ettei olisi saanut ottaa enää yhtään, mutta nosti siitä huolimatta pullon uudelleen huulilleen. Kerran täällä vain elettiin! Ja lisäksi alkoholi peitti edes vähän sitä tunnetta, joka oli noussut kurkkuun heti kun hän oli tehtävänsä tehnyt ja pullot luovuttanut. Se tunne muistutti pahoinvointia.

Myöhemmin hän huomasi juttelevansa taas sille toppatakkitytölle. Hän ei enää muistanut, kumpi heistä oli aloittanut keskustelun. Tyttö oli kysynyt jotain koirasta, tai ehkä

hän oli itse alkanut kertoa siitä. Röllistä, joka oli jo vanha mutta käyttäytyi välillä edelleen kuin pentu. Siitä miten sillä oli sellaiset silmät, että sille oli melkein mahdotonta olla vihainen, vaikka se olisi tehnyt mitä.

Tyttö hymyili. Tai ainakin hänestä oli näyttänyt siltä.

Hän nojautui vähän lähemmäs kuullakseen tämän vastauksen musiikin yli. Seuraavassa hetkessä joku tarttui häntä takin kauluksesta ja repäisi taaksepäin. Hän horjahti, yritti palauttaa tasapainonsa ja törmäsi johonkuhun. Pullosta loiskahti viinaa lattialle ja toppatakkitytön farkuille. Tyttö parahti ja siirtyi nopeasti kauemmas.

”Mitä vittua sä teet?”

Hän ei heti ymmärtänyt, kenelle kysymys oli tarkoitettu. Se äänekäs seisoi hänen edessään ja tivasi: ”Etkö sä tajua jättää sitä rauhaan?”

”Mähän vaan puhuin sille.” Hän kuuli mumisevansa.

”Joo. Se varmaan ihan vitusti halus puhua sulle.”

Joku nauroi. Hän katsoi toppatakkityttöä, mutta tämä pyyhki housujaan eikä katsonut takaisin. Huone kallistui hitaasti vasemmalle ja suoristui sitten taas. Hän puristi pulloa kädessään ja yritti nauraa muiden mukana.

”No vittu, anteeks sitten.” Kirosana tuntui oudolta hänen suustaan, ja ajatus äidistä käväisi hänen mielessään. Äidin mielestä fiksujen ihmisten ei tarvinnut käyttää voimasanoja. Ehkä tässä tilanteessa kuitenkin oli pakko.

Hän aikoi lähteä. Hän katsoi kellarin portaiden suuntaan ja ajatteli kotia. Tuttua olohuonetta. Rölliä, joka nukkui äidin jaloissa silloin kun hän ei ollut kotona.

Mutta se äänekäs jatkoi vielä.

”Kai sä nyt vittu tajuat, ettei kukaan täällä halua puhua sun kanssa?”

Hän pysähtyi, tunsi kuinka paha olo nousi suuhun asti.

”Turpa kiinni.”

”Mitä sä sanoit?” Äänessä oli uusi, inhottava sävy.

”Mä sanoin, että pidä turpas kiinni.”

Nyt useampi katsoi heitä. Äänekkään kasvoille levisi hymy.

”Ai sä et oikeesti tajua?”

Hän ei vastannut.

”Sä luulet oikeasti että sä oot jotenkin osa meidän porukkaa?”

”Haista vittu”, hän sylkäisi suustaan.

”Onko sua muka joskus pyydetty mukaan mihinkään muuten vaan?”

Joku sanoi äänekkään nimen varoittavasti, mutta tämä ei vilkaissutkaan puhujaan päin.

”Mieti nyt vähän. Kuka sulle soittaa, jos ei tarvi pulloja?”

Hän tunsi kuumuuden leviävän kaulasta kasvoille. Hetkeen hän ei kuullut musiikkia enää kunnolla. Vain basson, joka löi lattian läpi jalkapohjiin.

”Sä oot täällä vain ja ainoastaan sen takia, että pystyt hakemaan meille viinaa.”

Jostain kuului naurua. Ehkä vain yhden ihmisen, mutta se riitti.

”Vitun säälittävä jätkä.”

Hän löi. Tai yritti lyödä.

Nyrkki osui posken sijasta jonnekin korvan ja leuan väliin, ja oma vauhti vei hänet melkein mukana. Hän ehti

nähdä äänekkään ilmeen muuttuvan ennen kuin vastaisku tuli.

Sen jälkeen tapahtumat etenivät nopeasti.

Joku huusi. Joku tarttui häneen takaapäin. Hän repi itsensä irti ja yritti päästä eteenpäin. Nyrkki osui tällä kertaa hänen suuhunsa niin kovaa, että hampaat kolahtivat yhteen ja maailma välähti valkoisena. Hän horjahti pöytää vasten, sai käden alleen ja työnsi itsensä takaisin pystyyn.

Hän löi uudestaan, osui vain käteen hipaisten. Sitten he olivat lattialla.

Jonkun polvi painoi hetken hänen kylkeään. Hän sai siitä kiinni, väänsi, kuuli kiroilua. Joku potkaisi häntä sääreen.

Sitten hänet nostettiin ylös, ja joku talutti hänet seinän viereen. Hän ei enää katsonut, kuka.

Hänet vietiin toiselle puolelle huonetta. Hän yritti vielä päästä irti, vaikka ei enää tiennyt miksi. Veri maistui suussa metalliselta ja vasemman silmän ympärillä sykki.

Musiikki oli sammutettu. Hiljaisuus tuntui melkein pahemmalta.

Hän pyyhkäisi suupieltään kämmenselkään ja katsoi verta. Vasta silloin hän huomasi hengittävänsä niin nopeasti, ettei saanut kunnolla henkeä.

Kun hän nosti katseensa, toppatakkityttö veti vetoketjuaan kiinni ja sanoi kovaan ääneen lähtevänsä. Joku toinen sanoi lähtevänsä mukaan. Se tuntui rikkovan hiljaisuuden, ja moni muukin alkoi liikahdella, etsiä takkiaan, tehdä lähtöä. Hän ei enää uskaltanut katsoa ympärilleen. Ei halunnut tietää, ketkä kaikki olivat nähneet ja mahdollisesti nauraneet hänelle.

Hän kumartui nostamaan lattialta pullon. Siellä oli vielä vähän jäljellä, mutta ajatuskin juomisesta sai vatsan kääntymään. Hän valui takaisin istumaan.

Ovi kävi kerran ja sitten uudestaan. Äänet siirtyivät portaisiin ja niiden kautta kellariin. Hetken päästä hän kuuli ulkoa huutoa ja naurua, jotka vaimenivat hitaasti joukon liikkuessa kävelysillan suuntaan.

Hän jäi istumaan seinän viereen ja tuijotti lattiaa. Suussa maistui veri ja poskea kuumotti siitä kohdasta, johon isku oli osunut.

Olisi pitänyt jäädä kotiin.

Ajatus tuntui nyt niin itsestään selvältä, ettei hän ymmärtänyt, miksei ollut tajunnut sitä jo Paviksen rannassa. Mitä helvettiä hän oli oikein kuvitellut? Että pari kassillista viinaa muuttaisi jotain? Että ne yhtäkkiä pitäisivät hänestä?

Hän nousi. Liian nopeasti, sillä huone heilahti ja hänen oli otettava seinästä tukea. Ihan sama. Hän ei aikonut olla täällä enää sekuntiakaan.

Hän halusi vain kotiin.

LUKU 1

Eevi naurahti jollekin, mitä Magnus sanoi. Tämä oli huomannut Eevin Seinäjoen rautatieasemalla, ja vaikka Eevi oli ottanut kirjansa esiin bussissa lukeakseen sitä, ei Magnus ollut tajunnut vinkkiä. Hän oli istunut Eevin viereen ja puhunut puhumistaan. Magnus oli ihan mukava, mutta puhui Eevin makuun aivan liikaa rahasta, kalliista asioista ja tulevasta urastaan lääkärinä. Eevillä oli vahvasti sellainen olo, että tämä yritti tehdä häneen vaikutuksen tajuamatta, että Eevi ei ollut kiinnostunut siitä, miten varakas tämän isä oli. Eevi ei ylipäätään ollut kiinnostunut Magnuksesta muuten kuin kaverina.

Magnus opiskeli Eevin tavoin Turussa, ja Eevi oli törmännyt tähän useissa opiskelijariennoissa. Hän oli ihan hauskaa seuraa, mutta vain sitä.

Matka tuntui kestävän ikuisuuden, kun Eevi ei saanut rauhassa fiilistellä tulevaa vierustoverin puhuessa ja kysellessä koko ajan jotain. Jos Eevi ei olisi ollut niin kiltti, hän

olisi sanonut Magnukselle, että halusi kuunnella musiikkia tai lukea rauhassa. Toisaalta hän oli onneksi saanut tehdä niin koko junamatkan Turusta Seinäjoelle, eikä varmaan haitannut olla hieman sosiaalinen.

Magnuksen pälättäessä Eevin ajatukset palasivat Matsiin, joka oli tulossa häntä vastaan. Hänellä oli niin ikävä. Koko syksy oli hujahtanut ohi heidän tapaamatta toisiaan, ja vaikka he yrittivät puhua paljon puhelimessa, se ei aina tuntunut kovin luontevalta, varsinkin kun Mats ei tykännyt puhua puhelimessa pitkään. Eevi oli huomannut tämän olevan välillä vaisun ja ahdistuneen oloinen. Isän kuolema viime kesänä, työharjoittelu Kristiinassa ja Lassen huoltajuus painoivat Matsia selvästi. Eevi oli monta kertaa ehdottanut, että Mats menisi puhumaan jollekin ammattilaiselle, mutta tämä oli kieltäytynyt kategorisesti ja sanonut hoitavansa itse itsensä.

Se, että he eivät olleet päässeet näkemään kunnolla syksyn aikana, oli vaikuttanut heidän suhteeseensa jonkin verran, tai siltä Eevistä ainakin tuntui. Hän oli ajatellut, että he kestäisivät sen hyvin, olivathan Matsin harjoittelu ja hänen intensiivinen graduseminaarisyksynsä sijoitus heidän yhteiseen tulevaisuuteensa. Mutta syksy oli ollut jotenkin erityisen raskas. Eevi aisti Matsista, että tämä oli jotenkin katoamassa häneltä. Hän oli yrittänyt kaikin tavoin pitää Matsin kiinni jokapäiväisessä elämässään, mutta oli ollut hetkiä, kun tämä oli ollut liian väsynyt puhumaan tai lähes masentuneen oloinen, ja kaikki puhe tulevasta oli saanut vain aikaan epämääräisiä hiljaisuuksia. Mats oli nukkunut huonosti, ja Eevi oli ollut huolissaan tämän voinnista jo pitkään. Siksi oli nyt niin ihanaa, että heillä olisi vihdoin

aikaa olla yhdessä, puhua ja saada takaisin se, mitä syksy oli verottanut.

Magnus kaivoi taskustaan puhelimen, vilkaisi sitä ja työnsi sen takaisin. Eevi käänsi katseensa ikkunaan. Pyyhkijät viuhtoivat bussin tuulilasilla, mutta vettä tuli niin paljon, ettei tie näyttänyt pysyvän hetkeäkään kunnolla näkyvissä.

He puhuivat jonkin aikaa niitä näitä. Turusta, joulusta, niistä tutuista, jotka olivat jo aiemmin matkanneet Pohjanmaalle. Magnus kertoi jostakin tentistä, jonka oli omien sanojensa mukaan läpäissyt pelkästään siksi, että tentaattori oli halunnut päästä hänestä eroon ennen joulua. Eevi nauroi ja huomautti, ettei lääketieteellisen koulutuksen laadusta ehkä kannattanut kertoa tuollaisia kovin suureen ääneen.

Kurikan jälkeen pimeys oli jo täydellinen. Bussin sisävalot heijastuivat ikkunasta niin, että Eevi näki siinä oman kuvansa selvemmin kuin maiseman. Välillä vastaan tulevan auton valot pyyhkäisivät heidän kasvojensa yli.

Hän tajusi yhtäkkiä, että Magnus oli hiljentynyt ja katsoi häntä.

”Mitä?” Eevi kysyi naurahtaen.

”Bergholm on kyllä helvetin onnekas, kun sillä on sut.”

Magnus ei virnistänyt tällä kertaa. Hän näytti oikeasti tarkoittavan, mitä sanoi.

Jokin Eevin rinnassa muljahti vähän kiusaantuneesti. Hän tiesi Magnuksen pitävän hänestä. Oli tiennyt jo jonkin aikaa. Tavallisesti oli helpompaa teeskennellä, ettei huomannut.

”Ja minä onnekas, kun mulla on hänet”, Eevi vastasi hymyillen.

Magnuksen suupieli nytkähti.

”No joo. Tietty, jos sanot niin. Bergholm on varmasti ihan hyvä tyyppi.”

”Oothan sä tavannut sen”, Eevi kommentoi.

”Pari kertaa. Se ei paljoa puhunut mulle”, Magnus sanoi välinpitämättömästi.

Eevi vilkaisi häntä.

”Mistähän mahtoi johtua?”

Magnus naurahti ja käänsi katseensa eteenpäin.

”En osaa sanoa. Mä olin kyllä täysin hurmaava oma itseni.”

”Varmasti olit.”

Magnus nauroi, ja Eevi hymyili jälleen ikkunalle. Vesisade oli muuttunut sakeammaksi. Tien vieressä seisovat kuuset näyttivät kumartavan hieman tuulessa. Ne näkyivät vain hetken bussin valokeilassa ennen kuin katosivat takaisin pimeään.

Eevi vilkaisi puhelintaan. Ei uusia viestejä.

Mats oli sanonut aiemmin, että lähtisi hyvissä ajoin vastaan, jos keli pysyisi huonona.

”Tuleeko se sua vastaan?” Magnus kysyi.

”Mats? Tulee.”

”Hyvä.”

Eevi käänsi katseensa Magnukseen.

”Hyvä?”

Magnus kohautti olkapäitään.

”Olisin vaan mielelläni tarjonnut kyytiä isäni bemarissa tässä säässä, jollei.”

Eevi vilkaisi jalkojensa välissä olevaa kassia.

”Teillä taitaa olla aito juttu Bergholmin kanssa.”

Eevi tunsi lämmön nousevan poskilleen.

”Se oli kehu”, Magnus sanoi kuin odottaen jotain reaktiota.

”Kenelle?”

”Teille molemmille.”

Magnus nojautui syvemmälle penkkiinsä ja huokaisi sitten teatraalisesti.

”Vaikka vähän ärsyttävää se on.”

Eevi vilkaisi häntä jälleen. ”Mikä niin?”

”Että mun pitää vielä kaiken lisäksi pitää siitä jätkästä.”

Eevi purskahti nauruun.

”Et sä pidä Matsista.”

”No en tietenkään.” Magnus näytti loukkaantuneelta. ”Mutta yritän tässä olla kypsä ja jalo.”

”Huonolla menestyksellä.”

”Kiitos.”

Bussi heilahti tuulenpuuskassa sen verran, että Eevi tarttui vaistomaisesti edessä olevan penkin selkänojaan. Magnus vilkaisi ikkunasta ulos.

Eevi kääntyi takaisin ikkunaan, mutta hymy jäi hänen kasvoilleen. Ulkona ei näkynyt juuri mitään: vain vesisadetta, mustaa metsää ja silloin tällöin jonkin talon ikkunassa palava lämmin valo.

Kristiinankaupunkiin oli vielä matkaa. Ensimmäistä kertaa koko syksynä se ei kuitenkaan tuntunut pitkältä.

Eevi laittoi vihdoin kuulokkeet korviinsa, valitsi iPodista Kentin *Du & jag döden* -albumin ja mietti menneitä. Heillä oli tullut Matsin kanssa marraskuussa täyteen viisi vuotta

seurustelua, ja heidän oli tarkoitus juhlistaa sitä Matsin mökillä. Viisi vuotta, joiden aikana he olivat harvoin asuneet samalla paikkakunnalla: ensin Mats oli mennyt armeijaan, ja sitten Eevi oli päässyt opiskelemaan Turkuun. Mats ei ollut halunnut hakea sinne lukemaan mitään, sillä hän halusi pysyä Kristiinankaupungissa veljensä Lassen tukena, jolla oli ollut koulussa vaikeaa. Tuon välivuoden jälkeen Mats oli hakenut poliisikouluun Tampereelle ja päässyt sinne.

Nyt he eivät olleet nähneet kunnolla Matsin isän hautajaisten jälkeen. Se ei ollut ollut suunniteltua, elämä vain oli mennyt niin. Matsin oli pitänyt järjestää kaikki isän kuolemaan liittyvä ja hoitaa itselleen harjoittelupaikka Kristiinankaupungista. Eevillä oli ollut intensiivinen kesätyö Turun Sanomissa, ja syksy oli vierähtänyt opintojen viimeistelyssä. Eevi oli kuitenkin vakuutellut itselleen, että kohta helpottaisi. Kun Mats keväällä valmistuisi, he pääsisivät vihdoin valitsemaan kaupungin, jossa voisivat aloittaa yhteisen elämän.

Eevi rakasti Matsia ja halusi enemmän kuin mitään, että heillä olisi yhteinen tulevaisuus, mutta samaan aikaan hän halusi hoitaa opinnot hyvin loppuun ja tunsi siitä jatkuvaa painetta. Hän ajatteli, että jatkuvan erossa olemisen taakka maksaisi kyllä itsensä takaisin sitten, kun he saisivat yhteisen kodin ja aloittaisivat työelämässä samassa kaupungissa. Siitä, olisiko se Turku, Tampere vai Helsinki, he olivat montaa mieltä, mutta se oli vain yksi syy lisää, miksi Eevi odotti jouluvapaata: he saisivat vihdoin suunnitella tulevaa rauhassa. Se häämötti jo heidän ulottuvillaan.

LUKU 2

Mats katsoi taas kelloa. Aika mateli kohti neljää aivan liian hitaasti. Hän halusi vain päästä halaamaan Eeviä, juttelemaan kunnolla ja rentoutumaan yhdessä. Suutelemaan Eeviä niin kuin ei koko syksynä ollut saanut suudella. Hän halusi Eevin viimein kokonaan lähelleen, ilman kiirettä ja seuraavaa lähtöä.

Hän halusi karkuun ahdistavia ajatuksiaan ja mustaa, painavaa varjoa päänsä sisällä.

Mats oli käynyt laittamassa kaiken valmiiksi mökillä. Hän oli valmistellut takan ja saunan, ostanut kynttilöitä, Eevin lempiviiniä ja juustoja. Siitä oli ikuisuus, kun he olivat viimeksi nähneet kunnolla, ja Mats halusi kaiken olevan täydellistä. Isän kuoltua kesän lopulla kaikki oli mennyt niin sekavaksi ja hankalaksi.

Yhtäkkiä Matsilla oli täysi vastuu 17-vuotiaasta pikkuveljestään, epämääräinen suru isän kuolemasta ja aivan liikaa raskaita asioita hoidettavanaan. Lassen takia hän oli

joutunut siirtämään syyslukukauden opinnot keväälle, mutta onneksi oppilaitoksessa oli riittänyt ymmärrystä Matsin elämäntilanteelle. Hän ei ollut itse ehtinyt edes miettiä isän kuolemaa tai pysähtyä suremaan, kun kaikki käytännön asiat oli pitänyt hoitaa ja huolehtia samalla Lassesta, joka ei ollut ottanut isän kuolemaa kovin hyvin hänkään.

Eevi oli tietenkin osallistunut hautajaisiin, koko Mannerin perhe oli. Hautajaisten jälkeen Mats oli ollut niin poikki, että Eevin äiti Anna-Maija oli vaatinut saada pitää hänestä ja Lassesta huolta. He olivat asuneet Mannereilla viikon verran, Lasse Eevin veljen vanhassa huoneessa ja Mats Eevin huoneessa. Eevin oli kuitenkin pitänyt palata jo hautajaisia seuraavana päivänä kesätöihin Turkuun, ja sen jälkeen he olivat nähneet vain pikaisesti muutaman kerran. Eevi oli kyllä kuunnellut häntä puhelimessa, mutta se tuntui aina vähän vääränlaiselta. Mats ei pitänyt puhelimessa puhumisesta, siinä jäi niin paljon näkemättä, toisen ilmeet ja eleet. Lisäksi Eevi oli keskittynyt täysillä pikavauhtia eteneviin opintoihinsa. Hän halusi nukkua hyviä yöunia ja käydä aamulenkeillä ennen luentoja, ja siksi usein, kun Matsilla olisi viimein iltaisin ollut aikaa jutella, Eevi oli jo nukkumassa.

Lassen kanssa oli niin monia ongelmia, ettei Mats enää osannut navigoida niiden keskellä. Harjoittelu Kristiinankaupungin poliisissa oli mennyt hyvin, mutta isän maine oli seurannut häntä jokaisena työpäivänä. Isä oli ollut pidetty ja arvostettu komisario, jonka ura oli lopulta päättynyt ennen aikojaan alkoholinkäytön vuoksi. Matsista tuntui, että hänen piti olla tavallista parempi harjoittelija. Osoittaa, että hän oli perinyt isältään tämän ammattitaidon mutta ei tä-

män ongelmia. Harjoittelun paineet lisättynä Lassen huoltajana toimimiseen olivat saaneet Matsin odottamaan tätä jouluvapaata kuin kuuta nousevaa. Huomenna Lasse täyttäisi 18 vuotta, ja samalla suurin osa Matsin velvollisuuksista raukeaisi, vaikka totta kai hän auttaisi Lassea kaikessa missä voisi täysi-ikäistymisen jälkeenkin.

Mutta nyt Mats halusi vain, että he saisivat olla Eevin kanssa rauhassa tämän raskaan syksyn velvollisuuksien päälle. Hän oli tehnyt valtavasti töitä osoittaakseen olevansa yhtä hyvä kuin isänsä ja pitänyt samalla parhaansa mukaan huolta kovaa vauhtia kohti aikuisuutta kurottavasta veljestään, joka oli itse sitä mieltä, ettei tarvinnut apua enää missään. Ja nyt heillä olisi Eevin kanssa vihdoin aikaa olla yhdessä ja juhlistaa viittä yhteistä vuotta.

Mats kuuli auton vinguttavan renkaita Merikadulla ja rypisti kulmiaan. Tony Malm. Hiukset olivat harventuneet ja mies vanhentunut, mutta ajotyyli oli sama. Samaa oli myös se huoleton itsevarmuus, joka sai alaikäiset tytöt vuosi toisensa jälkeen uskomaan, että Tonyn seuraan kannatti lähteä. Mats tunsi vatsansa kiristyvän heti nähdessään miehen. Eikö tuo koskaan kasvaisi aikuiseksi? Mats näki Tonyn kyydissä olevan nuoren tytön, joka ei voinut olla teini-ikäistä vanhempi. Inhottava olo valahti Matsin lävitse. Viisi vuotta aikaisemmin Tony ja tämän porukka olivat olleet keskellä tapausta, joka oli päättynyt nuoren naisen kuolemaan ja tullut aivan liian lähelle Matsiakin. Poliisi oli saanut selville paljon sellaista, mitä Mats ei edelleenkään mielellään ajatellut, mutta lopulta ketään ei ollut tuomittu. Tärkein todistaja oli puhunut ensin poliisille mutta kieltäytynyt myöhemmin

todistamasta oikeudessa ja lähtenyt lopulta kaupungista. Kuvat, jotka olisivat voineet todistaa osan tapahtuneesta, olivat kadonneet jo ennen kuin poliisi ehti saada ne käsiinsä.

Joten sama meno sai jatkua.

Puheita kyllä oli. Nuoria naisia varoiteltiin Malmista ja tämän porukoista, ja Kristiinankaupungissa moni tiesi jo pysyä heistä kaukana. Se ei kuitenkaan näyttänyt hidastavan heitä. Kun maine oli kiirinyt tarpeeksi laajalle omassa kaupungissa, seuraa haettiin muualta: lähipaikkakunnilta ja tytöistä, jotka eivät vielä tienneet, keitä pitäisi varoa.

Mats katsoi Tonyn vieressä istuvaa tyttöä ja tunsi tutun voimattoman vihan nousevan sisällään. Miten helvetissä sama sai vain jatkua?

Ja missä bussi oikein viipyi? Keli tietysti oli mitä oli, ja bussin piti ajaa varovasti perille. Siinä saattoi kestää.

Lassen kasvot palasivat Matsin mieleen. Pikkuveli oli luimistellut oviaukossa sen näköisenä, että salasi jotain. Kun Mats oli kysynyt häneltä asiasta, Lasse oli vain murahtanut, että ei kuulu sulle. Välillä Matsista tuntui, että Lasse oli paljon ikäistään nuorempi, jäänyt henkisesti jonnekin teini-iän alkuun. Toisinaan taas, kun heillä oli hyvä hetki ja he juttelivat pitkään, veli näytti viisaan ja hauskan puolensa. Sitä oli näkynyt viime aikoina harvoin, ja heidän välinsä olivat kiristyneet milloin mistäkin.

Yleensä he tulivat kyllä toimeen, mutta kulunut syksy oli ollut täynnä yhteenottoja. Se, että Matsista oli tullut hetkellisesti veljensä huoltaja, ei ollut ideaalitilanne heille kummallekaan, mutta näillä mentiin. Lasse ei oikein osannut pitää itsestään huolta, syömisenkin kanssa oli vähän niin ja näin,

joten Matsin oli pakko huolehtia ihan perusasioista. Koulunkäynti oli lakannut kiinnostamasta Lassea isän kuoleman jälkeen, ja siitäkin he ottivat yhteen vähän väliä. Lisäksi Lasse oli alkanut käyttää alkoholia. Kyllä Mats sen tiesi, ei hän tyhmä ollut, ja osa hänestä oli hieman helpottunutkin siitä, että Lasse oli alkanut käydä ulkona muiden nuorten tapaan eikä vain istunut kotona koneen ääressä.

Kaiken keskellä Mats ikävöi Eeviä ja sitä mitä heillä oli. Eevin opiskelijaelämä Turussa vaikutti niin normaalilta: hän opiskeli intensiivisesti ja tapasi opiskelukavereitaan, vietti sellaista nuorta aikuisuutta, josta Mats saattoi vain haaveilla.

Kun bussi kaarsi vihdoin asemalle, Mats tunsi helpotuksen valuvan lävitseen kuin lämmin vesi. Eevi oli täällä, ja pelkkä ajatus tämän syleilystä sai Matsin harmaiden ajatusten loputtoman virran ja ahdistuksen hiljenemään hetkeksi. Hän oli varma, että Eevin vieressä hän saisi vihdoin levättyä ja nukuttua kunnolla.

Hän etsi Eeviä katseellaan ja huomasi, että tämän katse oli kääntyneenä vierustoveriin, joka näytti olevan Magnus Åberg. Matsin olo muuttui hetkessä. Hän tunsi vatsansa kiristyvän, kun hän ajatteli, että Åberg oli istunut Eevin vieressä koko matkan Seinäjoelta, ehkä jo Turusta asti. Mats jäi aseman viereen odottamaan ja tunsi olonsa yhtäkkiä todella väsyneeksi. Hän katseli, kuinka Eevi laskeutui bussista Åberg perässään. Tämä kantoi Eevin toista kassia, ja he nauroivat jollekin yhdessä. Mats nielaisi ja harkitsi hetken lähtevänsä pois. Kävelevänsä vain toiseen suuntaan ja vaikka saman tien baariin. Eevi voisi viettää jouluvapaansa Magnuksen kanssa.